

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Komparatystyka - ćwiczenia		8.0.13694	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	drugiego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia polska	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Magdalena Horodecka, profesor uczelni; dr Maciej Dajnowski; prof. dr hab. Ewa Graczyk; prof. UG, dr hab. Feliks Tomaszewski; dr Martyna Wielewska-Baka; dr Katarzyna Szalewska, profesor uczelni; dr Artur Nowaczewski; dr hab. Maciej Michalski, profesor uczelni; dr hab. Mariusz Kraska, profesor uczelni; dr Anna Filipowicz, profesor uczelni; prof. dr hab. Zbigniew Majchrowski; dr Monika Żółkoś			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		1	
Ćw. audytoryjne		Ćwiczenia - semestr 3:	
Sposób realizacji zajęć		15 godzin - udział w zajęciach;	
zajęcia w sali dydaktycznej		10 godzin - przygotowanie do zajęć;	
Liczba godzin		Razem: 25 godzin = 1 ECTS.	
Ćw. audytoryjne: 15 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Dyskusja - Metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny) 		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru - Wykonanie pracy zaliczeniowej 	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> • aktywności na zajęciach (30%), • pracy zaliczeniowej i / lub kolokwium (70%), Podstawą zaliczenia może być wyłącznie praca oryginalna oraz samodzielna, nigdy wcześniej nieoceniana.	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	praca zaliczeniowa	kolokwium	wypowiedź ustna	analiza tekstów z dyskusją
Wiedza				
K_W01	+	+	+	+
K_W02	+	+	+	+
K_W03	+	+	+	+
K_W04	+	+	+	+
Umiejętności				
K_U01	+	+	+	+
K_U02	+	+	+	+
Kompetencje społeczne				
K_K01	+	+	+	+
K_K03	+	+	+	+
K_K05	+	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Zaliczenie przedmiotów nauczanych na I roku studiów stacjonarnych I stopnia (chyba że w szczególnych przypadkach Prowadzący postanowi inaczej).

B. Wymagania wstępne

Wiedza na temat historii literatury polskiej i historii literatury powszechnej na poziomie studiów stacjonarnych I stopnia, wiedza teoretycznoliteracka; wskazane, choć nie wymagane są zainteresowania pozaliterackie studenta (na przykład historią sztuki, historią i teorią muzyki, antropologią).

Cele kształcenia

Ćwiczenia powinny uzmysłwić studentom istnienie wielorakich zależności pomiędzy tekstem literackim a zjawiskami z innych dziedzin sztuki i humanistyki (malarstwo, muzyka, fotografia, filozofia, historia idei, mitologia, przy czym prowadzący może zdecydować się na wybór spośród tych licznych możliwości), a także ukazać przebieg analizy zjawisk interkulturowych przy pomocy odpowiedniego instrumentarium metodologicznego. W stopniu podstawowym ćwiczenia obejmować będą także przeprowadzania interpretacji porównawczych utworów i zjawisk literackich w obrębie dwóch literatur narodowych. Zajęcia uświadomić mają także zakres stosowania procedur porównawczych w literaturoznawstwie oraz wskazać na potencjał badawczy metody komparatystycznej oraz błędy / uproszczenia, na które narażać się można, porównując różne literatury, sztuki, dyscypliny wiedzy.

Treści programowe

Problematyka ćwiczeń

Elementy literaturoznawstwa porównawczego, z uwzględnieniem takich szczegółowych zagadnień, jak: translatologia, intertekstualność, topika, metodologia badań komparatystycznych. Problematyka wzajemnego związku sztuk, intersemiotyczność (ekfrazy, muzyczność dzieła literackiego). Inspiracje płynące ze strony badań kulturowych, teorii postkolonialnej i antropologii literackiej. Problematyka badania stereotypizacji obrazu Innego w literaturze.

Wykaz literatury

Prowadzący zastrzega sobie prawo do zmiany listy lektur.

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. Wykorzystywana podczas zajęć

- Erich Auerbach, *Blizna Odyseusza*, w: *Mimesis. Rzeczywistość przedstawiona w literaturze Zachodu*, Warszawa 2004
- Ryszard Przybylski, *Et in Arcadia ego. Esej o tęsknotach poetów*, Kraków 1966.
- Thomas Stearns Eliot, *Środa Popielcowa*, w: *Wybór poezji*, BN, Wrocław 1990.
- Janina Abramowska, *Powtórzenia i wybory. Studia z tematologii i poetyki historycznej*, Poznań 1995.
- Olaf Krykowski, *Literatura i malarstwo w badaniach porównawczych*, w: *Komparatystyka dzisiaj*, tom I. Problemy teoretyczne, redakcja naukowa Ewa Szczęsna i Edward Kasperski, Kraków 2010 (s. 160-172).
- Adam Dziadek, *Obrazy i wiersze. Z zagadnień interferencji sztuk w polskiej poezji współczesnej*, Katowice 2004.
- Andrzej Hejmej, *Stereotyp(y) muzyki w literaturze*, w: *Muzyka w literaturze*, Kraków 2008
- Rene Etiemble, *Czy należy zrewidować pojęcie Weltliteratur*, w: *Antologia zagranicznej komparatystyki literackiej*, red. H. Janaszek-Ivaničková, Wrocław 1997.
- Gayatri Chakravorty Spivak, *Przekraczanie granic*, w: *Niewspółmierność. Perspektywy nowoczesnej komparatystyki*, red. Tomasz Bilczewski, Kraków 2010.
- Kama Sywor Kamanda, *Czarownica Nanga*, w: *Czarownica Nanga. Baśnie afrykańskie*, Poznań 2009.
- Chinua Achebe, *Wszystko rozpada się* (dowolne wydanie).
- Edward Said, *Rezydowanie w Oriencie a nauka: wymogi wyobraźni i leksykografii*, w: *Orientalizm* (dowolne wydanie).

- Ryszard Kapuściński, Czarne kryształ nocy, w: Heban (dowolne wydanie)
- Henryk Sienkiewicz, Listy z Afryki (fragmenty), Warszawa 1949.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

- Komparatystyka dzisiaj, tom I. Problemy teoretyczne, redakcja naukowa Ewa Szczęsna i Edward Kasperski, Kraków 2011
- Antologia zagranicznej komparatystyki literackiej. Pod red. Haliny Janaszek- Ivaničkovej. Warszawa 1997
- Olga Płaszczewska, Przestrzenie komparatystyki – italianizm, Kraków 2010, zwłaszcza część I: Przestrzenie komparatystyki.
- Czesław Miłosz, Wypisy z ksiąg użytecznych, Kraków 1994 (dowolny rozdział)
- Chinua Achebe, Krytyka kolonialistyczna, przeł. K. Majer, w: „Literatura na świecie” 1/2, 2008 r.
- Kathryn Linn Geurts, O kamieniu, chodzeniu i mówieniu w Afryce Zachodniej, w: Estetyka Afryki. Antologia, red. M. Cymorek, Kraków 2008.
- Chimamanda Ngozi Adichie, Małżeństwo skojarzone przez swatów, w: To coś na Twojej szyi, Warszawa 2011.
- Jeden numer wybranego czasopisma komparatystycznego, np.: „Bez porównania”, „Porównania”, „Przekładaniec”, „Comparative Literature”, „Comparative Critical Studies”.
- Literatura Europy, Gdańsk 2009.

B. Literatura uzupełniająca

- Abramowska J., Powtórzenia i wybory: studia z tematologii i poetyki historycznej, Poznań 1995.
- Archipelag porównań. Szkice komparatystyczne, Universitas, Kraków 2007
- Auerbach E., Filologia literatury światowej, w: Współczesna teoria badań literackich za granicą. Antologia, opracował Henryk Markiewicz, tom II, Kraków 1976.
- Auerbach E., Mimesis. Rzeczywistość przedstawiona w literaturze Zachodu (dowolne wydanie, zwłaszcza rozdziały o charakterze porównawczym)
- Badania porównawcze. Dyskusja o metodzie. Red. A. Nowicka-Jeżowa, Izabelin 1998.
- Bakula B., Historia i komparatystyka. Poznań 2000.
- Barok polski wobec Europy. Kierunki dialogu, Warszawa 2003.
- Benedyktowicz Z. Portrety „obcego”. Od stereotypu do symbolu, Kraków 2000.
- Błoiński J., Autoportret żydowski czyli o żydowskiej szkole w literaturze polskiej, w tegoż: Biedni Polacy patrzą na getto, Kraków 1996.
- Cieślak R., Oko poety. Poezja Tadeusza Różewicz wobec sztuk wizualnych, Gdańsk 1999.
- Curtius E. R., Literatura europejska, w: Literatura europejska i łacińskie średniowiecze, przeł. A. Borowski, Kraków 2005.
- Czermińska M. Gotyk i pisarze. Topika opisu katedry. Gdańsk 2005
- Dąbrowski B., Muzyka i autobiografia, Gdańsk 2010.
- Dąbrowski M., Dekadentyzm współczesny: główne idee, motywy i postawy modernistyczne w polskiej i niemieckojęzycznej literaturze XX wieku, Izabelin 1996.
- Dąbrowski M., Literatura polska w perspektywie porównawczej: modernizm - awangarda - postmodernizm. Rekonesans (w tegoż:) Projekt krytyki etycznej. Studia i szkice literackie, Kraków 2005.
- Dąbrowski M., Swój, obcy, inny. Z problemów interferencji i komunikacji międzykulturowej, Izabelin 2001.
- Dziedzictwo Odyseusza: podróż, obcość i tożsamość, identyfikacja, przestrzeń, Kraków 2006.
- Etiemble R., Porównanie to jeszcze nie dowód, w: Współczesna teoria badań literackich za granicą, tom II.
- Fieguth R., Poezja w fazie krytycznej i inne studia z literatury polskiej, Izabelin 2000: O literackim znaczeniu nieznaczącego. Motywy polskie w noweli Tomasza Manna „Śmierć w Wenecji” (s.269-288); Bruno Schultz i jego cicha krytyka Kafki (s. 289-312)
- Ignatowicz E., Prądy w sztuce i literaturze, [w tejsze:] Literatura polska drugiej połowy XIX wieku (1864-1914), Warszawa 2000.
- Intersemiotyczność. Literatura wobec innych sztuk (i odwrotnie), Kraków 2004
- Janaszek- Ivaničkova H., O współczesnej komparatystyce literackiej. Warszawa 1989.
- Janion M., Kuźnia natury, Gdańsk 1994 (lub w tejsze, Gorączka romantyczna, Warszawa 1975 bądź wydanie następne).
- Kasperski E., Dyskursy romantyków. Norwid i inni, Warszawa 2003.
- Kasperski E., O teorii komparatystyki, [w:] D. Ulicka (red.), Literatura. Teoria. Metodologia, Warszawa 1998.
- Kasperski E., Związki literackie, intertekstualność i literatura powszechna (w tegoż:) Literatura i różnorodność. Teoria literatury w sytuacji ponowoczesności, Warszawa 1996.
- Knysz-Tomaszewska D. i Kulczycka-Saloni J. (red.), Naturalizm: europejskie konteksty, Warszawa 1996.
- Krysztofiak M., Przekład literacki a translatoologia, Poznań 1999 (wybór).
- Krzyżanowski J., Paralele. Studia porównawcze z pogranicza literatury i folkloru, Warszawa 1977.
- Kuziak M., Palimpsesty komparatystyki, w: Komparatystyka dzisiaj, tom I Problemy teoretyczne (s. 127-145).
- Legeżyńska A., Tłumacz i jego kompetencje autorskie. Warszawa 1999.
- Literatura a malarstwo – malarstwo a literatura. Panorama tekstów polskich XX wieku, opr. G. Królikiewicz, O. Płaszczewska, I. Puchalska, M. Siwiec, Kraków 2009
- Łotman J., Problemy semiotyki komparatystycznej [w:] A. Brodzka, M. Hopfinger (red.), Problemy wiedzy o kulturze. Prace dedykowane Stefanowi Żółkiewskiemu, Wrocław 1986.
- Mecklenburg N., Zadania i obszar badań literaturoznawstwa interkulturowego. Zarys problematyki, w Komparatystyka dzisiaj, tom I Problemy teoretyczne (s.54-66).
- Michałowska T., Ślaski J. (red.), Literatura staropolska w kontekście europejskim, Wrocław 1978.
- Millati P., Gombrowicz wobec sztuki. (Wybrane zagadnienia). Gdańsk 2002.
- Mitosek Z., Mickiewicz w oczach Francuzów, Warszawa 1999.
- Możejko E., Literatura porównawcza w dobie wielokulturowości. „Teksty Drugie”2001 nr 1.

- Możejko E., Między kulturą a wielokulturowością: dylematy współczesnej komparatystyki. W: Sporne i bezsporne problemy współczesnej wiedzy o literaturze. Pod red. W. Boleckiego i R. Nycza. Warszawa 2002
- Nowicka-Jeżowa A., Jan Andrzej Morsztyn i Giambattista Marino. Dialog poetów europejskiego baroku, Warszawa 2000.
- Nycz R., Język modernizmu. Prologomena historycznoliterackie (rozdz.I, V, VII i VIII), Wrocław 2002
- Panas W., O pograniczu etnicznym w badaniach literackich, w: Wiedza o literaturze i edukacja: księga referatów Zjazdu Polonistów, Warszawa 1995, pod redakcją Teresy Michałowskiej, Zbigniewa Golińskiego i Zbigniewa Jarosińskiego, Warszawa 1996.
- Pawlikowski J. G., Mistyka Słowackiego, Kraków 2009.
- Pietrkiewicz J., Literatura polska w perspektywie europejskiej, Warszawa 1986.
- Płaszczewska O., Błazen i błazeństwo w dramacie romantycznym. Studium komparatystyczne, Kraków 2002
- Płaszczewska O., Wizja Włoch w polskiej i francuskiej literaturze okresu romantyzmu, Kraków 2003.
- Płaszczewska O., Włoskie przekłady dzieł Juliusza Słowackiego, Kraków 2004.
- Polony L., Antynomie doświadczenia muzycznego w Czarodziejskiej górze Thomasa Manna, w: Persefona, czyli dwie strony rzeczywistości, pod redakcją Marii Cieśli-Korytowskiej i Małgorzaty Sokalskiej, Kraków 2010 (s. 411-416)
- Praz M., Mnemosyne. Rzecz o powinowactwie literatury i sztuk plastycznych (dowolne wydanie)
- Przekład literacki. Teoria, historia, współczesność. Red. A. Nowicka-Jeżowa, D. Knysz-Tomaszewska. Warszawa 1997
- Przekład literacki. Teoria, historia, współczesność. Red. A. Nowicka-Jeżowa, D. Knysz-Tomaszewska. Warszawa 1997.
- Przybylski R., Ogrody romantyków, Kraków 1978.
- Puciata-Pawłowska J., Jacek Malczewski a romantyzm, w: Romantyzm. Studia nad sztuką drugiej połowy wieku XVIII i wieku XIX, Warszawa 1967.
- Rosset R., Drzewo Kraków. Mit polski w literaturze francuskiej 1573-1896, Kraków 1997: Wstęp (s. 7-14); Polka Benjamina Constant (s.231-245), Zakończenie (s.261-267) oraz: Benjamin Constant, Adolf, przełożył Tadeusz Boy-Żeleński, Warszawa 1948.
- Skwara M., Wysłouch S.,(red.), Ut pictura poesis, Gdańsk 2006.
- Szahaj A., E pluribus unum? Dylematy wielokulturowości i politycznej poprawności. Kraków 2004.
- Szczęsna E., Interpretacja i polisemiotyczność, [w teście:] Poetyka mediów, Warszawa 2007.
- Szymańska B., Kultury i porównania. Kraków 2003.
- Uspienski B., Strukturalna wspólnota różnych rodzajów sztuk. Ogólne zasady organizacji dzieła malarskiego i literackiego [w tegoż:] Poetyka kompozycji, przeł. P. Fast, Katowice 1997.
- Welke R., Pojęcia i problemy nauki o literaturze, wybrał i przedmową poprzedził Henryk Markiewicz, Warszawa 1979: Teoria, krytyka i historia literatury (s. 11-28); Kryzys literatury porównawczej (s. 392-403). Pierwszy z tych dwóch artykułów dostępny też w II tomie Współczesnej teorii badań literackich za granicą.
- Wielojęzyczność literatury i problemy przekładu artystycznego, red. E. Balcerzan, Wrocław 1984.
- Woronow I., Romantyczna idea korespondencji sztuk. Stendhal, Hoffman, Baudelaire, Norwid, Kraków 2009.
- Wysłouch S., Literatura a sztuki wizualne, Warszawa 1994.
- Ziemia K., Projekt komparatystyki wewnętrznej, w: „Teksty Drugie”, nr 1-2 / 2005.
- Żurowski M., Między renesansem i awangardą. O literaturze polskiej z perspektywy komparatysty, Warszawa 2007.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01, K_W02, K_W03, K_W04 K_U01, K_U02 K_K01, K_K03, K_K05	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04 Student <ul style="list-style-type: none"> • ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu komparatystyki w literaturoznawstwie (K_W01), • zna zakres i problematykę badań komparatystycznych (K_W02), • zna podstawowe pojęcia poszczególnych dyscyplin komparatystycznych (K_W03), • ma uporządkowaną wiedzę o poszczególnych działach komparatystyki, metodologii komparatystycznej i tendencjach rozwojowych tej dyscypliny (K_W04).
	Umiejętności K_U01, K_U02 Student: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z wykorzystaniem źródeł mówionych i pisanych (K_U01), • posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie komparatystyki (K_U01, K_U02), • umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U02), • potrafi poprawnie posługiwać się podstawowymi pojęciami z zakresu komparatystyki(K_U01), • potrafi rozpoznawać i analizować różne typowe formy dziennikarskiej wypowiedzi pisanej i ustnej (K_U02),

- posiada umiejętność przygotowania prac pisemnych w języku polskim o różnej formie, celu, objętości i stylu oraz wystąpień ustnych w języku polskim, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych oraz źródeł (K_U2).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01, K_K03, K_K05

Student:

- zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego (K_K01),
- jest otwarty na nowe idee i gotów do przeformułowania swojego stanowiska (K_K03),
- potrafi pracować i współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role (K_K03),
- ma świadomość znaczenia dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i Europy oraz własnej odpowiedzialności za jego zachowanie (K_K05).

Kontakt

magdalena.horodecka@ug.edu.pl